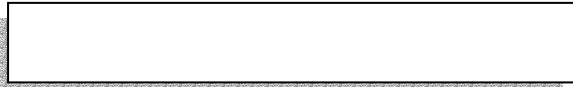

()

۱.....	مقدمه
۲.....	سازمان صدا و سیما در لایحه بودجه ۱۳۸۵
۲.....	الف)شرکتهای وابسته به سازمان صدا و سیما
۳.....	ب) سازمان صدا و سیما
۴.....	درآمدها
۵.....	اعتبارات هزینه‌ای
۸.....	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۰.....	جمع‌بندی

:
:

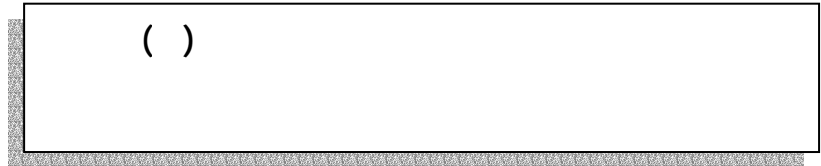
:

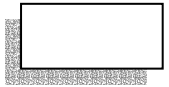
(

شرکت سهامی انتشارات سروش، شرکت سهامی فرهنگی هنری صبا، شرکت سهامی مرکز تحقیق و تولید وسایل الکترونیک، شرکت سهامی ساختمانی و تأسیساتی سارا تل ایران و شرکت سهامی سیما چوب، از شرکت‌های وابسته به سازمان صدا و سیما هستند.^۱ در لایحه بودجه ۱۳۸۵ شرکت صبا با ردیف ۲۹۳۸۹۰ در حال تصفیه اعلام شده است. این شرکت‌ها از دسته شرکت‌های سود ده بخش فرهنگ هستند که در عین حال سود بسیار کمی را هر ساله در لوایح بودجه نشان می‌دهند. در واقع این سود اندک، توجیه اقتصادی مناسبی برای ادامه کار این شرکت‌ها (که وظیفه حاکمیتی ندارند) نیست. چون شرکت‌های یاد شده وظایف تصدی‌گری دارند تا زمانی که به صورت پیوسته زیان‌ده نیستند می‌توانند فعالیت خود را ادامه دهند مگر آن که منظور بحث امکان سودآوری بیشتر باشد که باید روشن شود. جداول ۱ اعتبارات این ۶ شرکت را طی ۵ سال نشان می‌دهد.

۱. غیر از این شرکت‌ها، شرکت‌های دیگری وابسته به سازمان صدا و سیما هستند که در لایحه بودجه و پیوست‌های آن ذکر نمی‌شوند.

()

سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران براساس اصل ۱۷۵ قانون اساسی، قانون اداره صدا و سیما مصوب ۱۳۵۹، اساسنامه سازمان صدا و سیما مصوب ۱۳۶۲ و قوانین و مقررات خاص خود، به عنوان سازمانی مستقل و زیر نظر مقام معظم رهبری و نیز نظارت مشترک قوای سه‌گانه کشور (در قالب شورای سرپرستی صدا و سیما) اداره می‌شود. براساس بند «ه» ماده (۵) قانون اداره سازمان صدا و سیما و بند «۸» ماده (۱۶) قانون اساسنامه این سازمان، بودجه سالانه سازمان پس از بررسی و تأیید به وسیله مدیر عامل به شورای سرپرستی پیشنهاد شده و مورد بررسی و تأیید مجدد این شورا قرار خواهد گرفت. به علاوه از نظر حسابرسی نیز مطابق ماده (۱۸) اساسنامه سازمان، بازرسان سازمان از طرف شورای سرپرستی انتخاب می‌شوند و شیوه حسابرسی آن تابع مقررات محاسبه عمومی نیست. در خصوص شرکت‌های وابسته به این سازمان نیز در ماده (۲) اساسنامه اشاره شده که اگر شرکت‌های وابسته، اساسنامه مصوب شورای سرپرستی نداشته باشند که وضعیت اداری و مالی آن‌ها را تعیین کرده باشد، می‌توانند مطابق قانون تجارت عمل کنند.

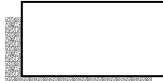
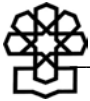

(ارقام به میلیون ریال)

۲۸۲۶۰۰	شرکت سهامی مرکز تحقیق و تولید وسایل الکترونیک	۱۲	۸٫۱۶۰	۱۰/۷	۹٫۰۴۰	(-۱۳/۵)	۷٫۷۲۴	(-۲۷)	۵٫۶۲۵	(-۸۰)	۱٫۱۲۵	
۲۸۳۷۰۰	شرکت سهامی ساختمانی و تأسیساتی ساراقل ایران	(-۱۰)	۴٫۳۰۴	-۷۱/۸	۱٫۲۱۸	(-۱۳/۵)	۱٫۰۵۴	۴۲	۱٫۵۰۰	(-۹۰)	۱۵۲	
۲۸۳۸۰۰	شرکت سهامی صنایع چوب و فلز و پلاستیک - سیما چوب	(-۷۰/۳)	۲٫۲۷۳	-۶۳/۸	۸۲۵	(-۱۳/۵)	۷۱۴	۶۸	۱٫۲۰۰	۵۹	۱٫۹۰۵	
۲۹۳۸۸۰	شرکت سهامی انتشارات سروش	(-۴۹/۳)	۳٫۵۶۸	-۴۳/۷	۲٫۰۱۰	(-۱۳/۵)	۱٫۷۴۰	۱۵/۵	۲٫۰۱۰	۱۴	۲٫۲۹۴	
۲۹۳۸۹۰	شرکت سهامی فرهنگی هنری صبا	(-۱۰/۵)	۳٫۲۲۴	-۵۷/۱	۱٫۳۸۳	(-۱۳)	۱٫۲۰۳	۲۲	۱٫۵۰۰	.	.	
۲۹۳۹۰۰	شرکت سهامی سیما فیلم نوید	۵/۴	۶٫۰۱۸	
				(-)		(-)	(-)		(-)			

(

وضعیت بودجه و اعتبارات این سازمان در سه بخش درآمدها، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بررسی می‌شود. در این بررسی کم‌تر به ساختار شرکتی این سازمان توجه می‌شود.

براساس ماده (۲۲) قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما، درآمدها و منابع سازمان عبارت است از:

۱. درآمدهای ناشی از واگذاری حق پخش و توزیع محصولات و ارائه خدمات سازمان به اشکال مختلف.
۲. عواید حاصل از اجرای قانون توسعه شبکه تلویزیونی کشور.
۳. درآمدهای ناشی از فعالیت‌های تولیدی و سود مربوط به آن‌ها.
۴. وجوه دریافتی از محل بودجه کل کشور و سایر وجوهی که از طرف دولت در اختیار سازمان گذاشته می‌شود.
۵. اعتبارات از محل بودجه عمرانی کشور.
۶. درآمدهای ناشی از اجرا و پخش برنامه‌های حقیقی و حقوقی.
۷. کمک‌های نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و حقوقی.
۸. عواید دیگری که طبق قانون یا مقررات دیگر به سازمان تعلق می‌گیرد.

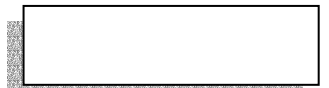
در قوانین بودجه سنواتی مشخص نیست که درآمد این سازمان از محل کدام یک از این درآمدهاست، ولی براساس گزارش سازمان واضح است که این درآمد ناشی از فروش آگهی و تبلیغات در تلویزیون و رادیو است^۱ و به علاوه سود حاصل از فعالیت‌های شرکت‌های وابسته نیز در آن دیده نشده است و گزارشی از سایر درآمدها نیز ارائه نشده است.

۱. در جدول ۵ که از گزارش سازمان صدا و سیما برداشت شده، درآمدهای سازمان را از محل «درآمدهای آگهی» اعلام کرده است.

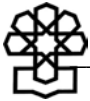
۲۰	۱۸۰٫۰۰۰	۱۳۸۰
۱۵۰	۴۵۰٫۰۰۰	۱۳۸۱
۵۵	۷۰۰٫۰۰۰	۱۳۸۲
۳۰	۹۱۰٫۴۶۰	۱۳۸۳
۰	۹۱۰٫۴۶۰	۱۳۸۴
۱۰	۱٫۰۰۰٫۰۰۰	۱۳۸۵

توجه به رشد درآمدهای این سازمان در سال‌های گذشته نشان می‌دهد که درآمدها تا پیش از سال ۱۳۸۴ رشد خوبی داشته، ولی در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ میزان رشد آن کاهش می‌یابد. از آنجا که همواره موضوع شفافیت درآمدهای این سازمان محل سؤال مجلس و محل اختلاف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بوده است، به نظر می‌رسد که پیش‌بینی درآمد بیش‌تری برای این سازمان در سال ۱۳۸۵ پذیرفتنی است.

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این سازمان بزرگ در سال‌های گذشته رشد یکسانی نداشته‌اند. به طوری که در جدول ۳ دیده می‌شود، اعتبارات جاری رشد بیش‌تری داشته است. این تفاوت می‌تواند ناشی از عوامل متعددی باشد،^۱

۱. براساس ماده (۱۸) قانون اساسنامه این سازمان حسابرسی آن توسط بازرسانی صورت می‌گیرد که توسط شورای سرپرستی سازمان برگزیده می‌شوند، لذا گزارش دقیقی از وضعیت درآمدها و هزینه‌های صدا و سیما در گزارش‌های تفریح بودجه دیوان محاسبات وجود ندارد.

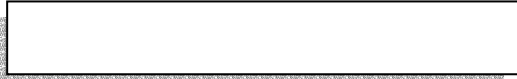
از جمله:

۱. رشد زیاد نیروی انسانی و در نتیجه هزینه‌های اداری و غیرتولیدی که سربرار فعالیت‌های سازمان می‌شود.
۲. سیاست‌های اعمال شده از سوی مدیریت سازمان به نحوی که در پیشنهاد بودجه سالانه بیش‌تر به بودجه‌های جاری توجه شده باشد.
۳. عدم کفایت اعتبارات عمرانی لازم برای این سازمان بزرگ و نیازهای آن در اعتبارات فصل فرهنگ و هنر که توسط سازمان مدیریت توزیع می‌شود.
۴. عدم همکاری لازم توسط سازمان مدیریت برای تأمین اعتبارات عمرانی لازم و توجه به اعتبارات جاری که بخش اعظم آن‌ها را اجتناب‌ناپذیر می‌داند. این احتمالات از خوش‌بینانه‌ترین تا بدبینانه‌ترین وضع، هر یک به تنهایی قابل بررسی است، که در اینجا در پی پاسخ به آن‌ها نیستیم. اما در خصوص مورد ۱، توجه به جدول ۴ که در گزارش سازمان صدا و سیما به کمیسیون فرهنگی ارائه شد،^۱ ما را به پاسخ نزدیک‌تر می‌کند.

(میلیون ریال)

جاری	۲٫۷۱۰٫۰۰۰	۲۱	۲٫۲۴۱٫۲۵۰	۳۲/۴	۱٫۶۹۲٫۰۶۸	۱٫۶۴۶٫۹۳۹	۹۷/۳
عمرانی	۵۴۷٫۰۰۰	۰/۸	۵۴۲٫۷۰۰	۳۷/۴	۳۹۴٫۱۹۳	۲۷۵٫۰۹۶	۶۹/۶
			/				

۱. در اینجا فقط بخشی از جدول استفاده شده که به مقایسه منابع مالی و هزینه‌ها پرداخته است.

هرچند که درآمدها و اعتبارات سازمان صدا و سیما، از شفافیت لازم برخوردار نیست ولی به سبب حساسیت وظایف و فعالیت‌های سازمان صدا و سیما و رشد فعالیت‌های فنی آن در طی سال‌های اخیر، مناسب است که اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این سازمان دقیق‌تر بررسی شود.

افزایش تعداد شبکه‌های ملی به ۷ شبکه و شبکه‌های استانی به ۲۶ شبکه و تعداد شبکه‌های رادیویی به ۹ شبکه در بین سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۳، از دسته فعالیت‌های مناسب این سازمان است، گرچه این شبکه‌ها هنوز توان پوشش برای کل کشور را ندارند. سه طرح عمرانی «۳۰۲۳۰۰۰۳، ۳۰۲۳۰۰۰۴ و ۳۰۲۳۰۰۰۵» با عنوان «بهبود و تکمیل پوشش شبکه‌های تلویزیونی و اف.ام. رادیویی، ایجاد و افزایش پوشش شبکه‌های تلویزیونی در نقاط فاقد پوشش و افزایش و تکمیل پوشش شبکه‌های رادیویی ای.ام. سراسری و استانی» هر یک به نوعی به بحث پوشش شبکه کل کشور مربوط هستند. این سه طرح در سال ۱۳۷۴ شروع شده‌اند ولی پس از گذشت ۱۰ سال هنوز کامل نشده‌اند.

به دلیل اهمیت پوشش شبکه‌های داخلی برای مناطق مرزی و روستاهای فاقد پوشش، که به نوعی در معرض بهره‌گیری از شبکه‌های بیگانه و تهاجم فرهنگی ناشی از آن هستند و نیز به سبب این‌که تکنولوژی مورد نیاز برای پوشش‌دهی شبکه‌ها هر روز در حال پیشرفت است و نمی‌توان طرح عمرانی مربوطه را سالیان متمادی معطل کرد و متحمل افزایش هزینه‌های آن شد، به نظر مناسب است که با افزایش اعتبارات لازم، اقدام به تکمیل هر سه طرح در طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ کرد.

از طرح‌های اولویت‌دار دیگر سازمان صدا و سیما، طرح سیگنال‌رسانی ماهواره‌ای (UP-Link)، طرح تکمیل سیگنال‌رسانی ایستگاه‌های اصلی تلویزیونی و

()

(نرخ هر دلار ۹۰۰۰ ریال)

۳۴۹۹۰۰	۲۲۷۹۴۰	۱۲۱۹۶۰	۳۴۹۹۰۰	۱۰۱۹۰۰	۲۴۸۹۰۰	کمک دولت، درآمدهای آگهی	۱ IRIB - ایران
۸۱۸۶۹۲۲	۲۵۳۲۲۴۴	۵۶۵۴۵۷۸	۸۱۸۶۹۲۲	۲۹۱۷۳	۶۰۱۳۶۶۶	عوارض گیرنده	۲ BBC - انگلستان
۷۶۲۲۱۵	۵۴۴۱۰	۷۰۷۸۰۵	۷۶۲۲۱۵	۳۳۶۳۷۹	۴۲۵۸۳۶	منابع دولتی، آگهی	۳ CBC - کانادا
۶۲۸۵۵۶۶	۱۶۸۲۲۹۰	۴۷۰۳۲۷۷	۶۲۸۵۵۶۶	۶۲۸۵۵۶۶	۰	عوارض گیرنده	۴ NHK - ژاپن

به نظر می‌رسد این جدول مقایسه‌ای در سال ۱۳۸۴ تهیه شده باشد. توجه به رقم اعتبارات «کمک دولت» نشان می‌دهد که سازمان صدا و سیما در بین شبکه‌های دولتی کمترین کمک دولت را دریافت می‌کند؛ ولی از سوی دیگر مقایسه ستون هزینه‌ها نشان می‌دهد که بین نسبت «هزینه برای تولید و پخش» این سازمان با «هزینه‌های اداری و غیرتولیدی» نسبت ۱ به ۲ برقرار است. یعنی $\frac{1}{3}$ کل اعتبارات هزینه‌ای برای تولید و پخش و $\frac{2}{3}$ اعتبارات برای هزینه‌های اداری و غیرتولیدی هزینه می‌شود. در صورتی که در شبکه‌های خارجی مورد مقایسه، این نسبت بر عکس است. این تفاوت نشان می‌دهد که هزینه‌های سربار اداری و پرسنلی بر بودجه این دستگاه فشار وارد می‌کند.

به علاوه از آن‌جا که این سازمان در حال افزایش فعالیت‌های خود براساس وظایف تعیین شده در قانون برنامه چهارم توسعه است، احتمال آن می‌رود که این بی‌تناسبی در این دو نوع اعتبار، افزایش یابد لذا مناسب است شیوه مدیریت منابع و نیروی انسانی در سازمان مورد بازنگری قرار گیرد.

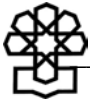

رادیویی از طریق فیبر نوری یا لینک مایکروویو است. هر چند این دو طرح در ظاهر با هم مغایر هستند، ولی دومی به دلیل ایجاد بستر مطمئن و پشتیبان در امر سیگنال‌رسانی زمینی به ایستگاه‌های تلویزیونی و رادیویی کشور در مواقع بحران ضروری است؛ به طوری که در صورت ایجاد درگیری نظامی در منطقه یا افزایش فشارهای سیاسی و بحران‌های بین‌المللی علیه ایران و استفاده ابزاری قدرت‌های متخاصم از ماهواره، سیگنال‌رسانی ماهواره‌ای در کشور مختل نشود.

به علاوه طرح بزرگ تبدیل فناوری موجود به فناوری پیشرفته (آنالوگ به دیجیتال) به شماره «۳۰۲۳۰۰۱۱» نیز از طرح‌های ضروری برای این سازمان است که برآورد شده در طی ده سال اجرایی شود، اعتبار ۸۷۰ میلیارد تومانی لازم برای تکمیل طرح ضرورتاً در طی این مدت باید تأمین شود. اما اعتبارات اندک فصل فرهنگ و هنر تاکنون که ۴ سال از شروع آن طرح می‌گذرد، حتی نتوانسته ۲ درصد از اعتبار مورد نیاز را تأمین کند. لذا مناسب است از راهکار دیگری، این اعتبار در طی سال‌های اجرای طرح تأمین گردد.

: شاید مناسب باشد از آن‌جا که سازمان صدا و سیما بزرگ‌ترین

بگیر در بین شرکت‌های دولتی است و همواره با کمبود اعتبار روبه‌روست و از سوی دیگر گسترده‌ترین تجهیزات فنی مخابراتی و غیره را نیاز دارد؛ با بررسی کارشناسی به این تصمیم رسید که برای تأمین اعتبارات لازم برای فعالیت‌های عمرانی و فنی این سازمان، بخشی از بودجه سازمان را از محل طرح‌های عمرانی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فراهم کرد.

- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی بیش‌ترین را از دولت دریافت می‌کند. به طوری که فقط در سال ۱۳۸۴ این شرکت ۶۶/۵ درصد کل کمک زیان دولت به تمام شرکت‌های زیان‌ده را دریافت کرده است به جدول ۵ نگاه کنید.

(ارقام به میلیون ریال)

درآمد	۷۰۰٫۰۰۰	۹۱۰٫۴۶۰	۹۱۰٫۴۶۰	۱٫۰۰۰٫۰۰۰
هزینه	۲٫۳۱۰٫۵۱۸	۲٫۶۰۲٫۵۲۸	۳٫۱۵۱٫۷۱۰	۳٫۷۱۰٫۰۰۰
زیان	۱٫۵۲۰٫۵۱۸	۱٫۶۹۲٫۰۶۸	۲٫۲۴۱٫۲۵۰	۲٫۷۱۰٫۰۰۰
درصد رشد	۱۰/۷	۱۰/۵	۳۲/۴	۲۰/۹

هر چند وجود وظایف متعدد حاکمیتی ضرورت تخصیص کمک زیان دولت را ایجاب می‌کند، ولی باید تمهیداتی اندیشیده شود که میزان زیان به حداقل ممکن برسد. مانند بهره‌گیری از کلیه شیوه‌های درآمدزایی یا تمهیداتی برای افزایش سوددهی شرکت‌های وابسته و انتقال سود آن‌ها به اعتبارات سازمان صدا و سیما و ...

- در بخش اعتبارات عمرانی نیز، هر چند رقم ۱/۵۰۰ میلیارد ریال اعتبار عمرانی مصوب در متمد قانون بودجه سال ۱۳۸۴ با اعتبارات عمرانی این سازمان در گزارش حاضر جمع‌زده نشده است، ولی باید پذیرفت که نیازهای اعتباری عمرانی رو به افزایش این سازمان بزرگ، از منابع در اختیار فصل فرهنگ و هنر بیش‌تر است و شاید بهتر است سریع‌تر تمهیدی اندیشیده شود تا این بخش از اعتبارات به فصل دیگری از اعتبارات دولت منتقل شود.

- در بخش اعتبارات جاری، نباید نقش مهم رسانه ملی را به عنوان یکی از نیرومندترین ابزار پشتیبانی اهداف فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور نادیده گرفت. لذا توجه به اعتبارات هزینه‌ای سازمان و عملیاتی کردن وظایف پیش‌بینی شده ضرورت دارد، اما با توجه به کمبود منابع و اعتبارات در اختیار شاید بتوان از سه طریق ذیل، به اعتبارات مورد نیاز دست یافت:

۱. استفاده از روش‌های مدیریت بهره‌برداری بهینه از امکانات برای افزایش درآمدهای سازمان، به نحوی که برای افزایش درآمدها نیز یک برنامه بلندمدت و چند برنامه کوتاه‌مدت در سازمان تعریف شود.

۲. با انتقال وظایف بخش عمرانی سازمان به دفتر دیگری در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، انتقال برنامه‌ریزی شده اعتبارات عمرانی (از محل آزاد شدن اعتبارات در اثر انتقال وظایف) به بخش جاری.

۳. استفاده از روش‌های مدیریت بهره‌برداری از منابع انسانی در اختیار سازمان.

:

: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور (۳۰): اعتبارات سازمان

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

Report Title: A View On Budget Bill 1385, The Outlays of Islamic Republic of Iran Broadcasting

: مطالعات فرهنگی

: لیلا زرشکن، فاطمه موسوی

: حسن اردستانی سیلان

: علیرضا فرزب

: کمیسیون فرهنگی

:

۱. بودجه فرهنگی (Cultural Budget)

۲. لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ (Budget Bill 1385)

:

لایحه بودجه ۱۳۸۵.